

(kojeg će se i ona pridržavati) bude zakon isti za sve. Nesreća je samo to što je to zakon iste.

Amerika se samo danas, naravno, neće pozivati na prekoceo-ansku logiku srca, jer joj trenutno ide na ruku pravo jačega podignuto na razinu općega zakona (jer joj silno odgovara da se krivo interpretirana moralna razina problema preslika na međudržavne odnose).

Još manje bi joj odgovaralo biti odgovoran pred pjesničkim stihom koji ispravnosti vlastitog čina slobode utemeljuje u vlastitom (samo)propitivanju. (O slobodi se brinu porote, NGO-i, PR agencija, ideolozi, novinari...)

No negdje u dubini svijesti iskri snažna, danas još "suhada" misao da će se koliko već sutra i monstruozni sustavi morati ravnati ne po interesima korporacija, logici sila ili krivo interpretiranim načelima političke filozofije – nego da će morati oslušivati povijesnu sabranost u riječima pjesnika i zaljubljenika u raznolikost svijeta.

Dijete u Kiševiću prilazi velikom, opasnom, zastrašujućem psu katalici. Ne plaši se. Korporacije će sagnuti glavu, ili propasti!

"Ne može se Bogu ograničiti – vjerom, nit ljudu – imenom, niti misli – perom."

Ako uopće postoji, Istina prebiva u Neizrecivom. Ona je prije srcake riječi. U njoj se jest ili nije. Riječ, ime ili definicija mogu je samo ograničiti, promašiti ili onemogućiti.

Gas Istine prethodi riječi. Jezik je tu često da se, lako Kišević zamjećuje – ne razumijemo! Naše je komuniciranje sraz naših satelita (kojima je jedna strana uvijek u mraku): Neka tvoja riječ nazove moju, pa neka se dogovore...

Uz gas Istine ne samo da nismo siročad svijeta nego smo dio mudrosti kojoj ne znamo početak ni kraj. Ijepote koja ushićuje dušu do bola, logične raznolike povezanosti prema kojoj su ljudski silogizmi samo posudice za pretakanje oceana.

Majgijsko svijeta prebiva u nama dok smo djeca, u pjesnicima prije nego izgovore riječi, u slutnji Neizrecivog kojemu se približavamo našim ušihom puno više nego pojmovnim određenjem...

Skladitarski duh mora znati što ulazi u okvire kojega pojma. Nacionalni duh mora definirati kojim se riječima uputno a kojima ne, služiti. Znanstveni duh po prirodni tvari grozi se svakog pokušaja promišljanja cjeline izvan konteksta slaganja lego-kockica znanstveno provjerenih (a često tako kratkotrajnih) znanstvenih istina (čime dolazi do zbina a ne Cjeline).

"Budi to što jesi – to što bit si dužan. Što ti vrijedi lice i od vijeka sjaja kad je bez ljepote i bez osjećaja?"

U svijetu ponavljanja, u kojemu "tuđe sjene uskaču u stope", nema odustajanja. U bivanju onim što se biti mora, ponavljanje je – koje vodi sreći.

Čovjek je ono što bijaše biti, ono što je dužan biti. Osuđen na stari put bivanja, ponavljanja, cikluse i preporode, čovjek je putnik koji se prilagođava smjeni dana i noći i koji od te smjene uči; čovjek je nadura misao koja se pokušava prilagoditi mudrosti ponovnog rođenja cvjeta, stvarima koje su toliko svakodnevnice i bliške da ih i ne zamjećuje.

Strah pjesnika strah je od praznine, ravnodušnosti, ispraznog prolaska kroz vrijeme – strah od gubitka osjećaja, potrebe i mogućnosti da se hiljastički doživi dubina tubitka. Strah je to od starosti bez ispunjenja, strah od smrti bez ljubavi (bez ruke u ruci).

"Bez ljepote i bez osjećaja" sjedlo lice starosti svjedoči o promašenosti. Bore nas, propovijeda je Benjamin, podsjećajući da su ljudi dolazili, ali da nas nije bilo... Starost je

kriterij i pokazatelj. Ako iza nas ostaje samo dobro koje činimo drugima – starost bi morala biti približavanje početničnoj smrti.

Pjesnik sugerira potrebu razlikovanja misli uspješnih od punine poetske misli. I dok prva sklončava u moći, klinkama, izvanjskom sjaju, hladnom tonu, praznini, lažnoj mirnoći, plastičnosti, uljudnosti pogleda smiješka i grimase – poetsko ljudsko (poetička puna misao) ne razdvaja je od osjećaja.

Ukorijenjena u onom djetinjemu, misao (samo)-propituje svoju smislenost propitivanjem ishodišta. Instrumentalizirana misao pripada svijetu klinke i vanjskoga sjaja. Autentična misao grje iznutra.

Poetičko nadilaženje subjekt-objekt relacije pjesnik vidi u odustajanju od riječi kojima se služi kao fahovskim figurama. Premještanja, preimenovanja, arhiviranja i katalogiziranja dio su rada službenika za skladištenje podataka čijim riječima "ni dojmiljiv glas glumca neće vratiti povjerenje".

Ne bi se Descartes složio s Kiševićem, ali ni Kišević s velikim matematičarom koji je preciznost i instrumentabilnost broja pokušao unijeti u pojam. (Kao da to istovremeno nije bio nesvjestan pokušaj da se čovjek ustroji kao "racionalno" i gotovo matematički spoznatljivo/predvidivo biće – instrument utiskivanja *bramata* zvanog racionalni pojam u živo tkivo svijeta.)

Pojmovni svijet može samo žigosati. Pa ipak i mi i žig pripadamo tom svijetu, a ne on nama.

Na sličan način Kišević razlikuje glazbu koja je samo "nakit uhu" od praizrova sve glazbe – prirode same. I dok će se "nakit uhu" povremeno pretvarati u ratne koračnice (glazbu mržnje i razдора) – priroda nas kroz riječ pjesnika retorički pita: "Ima li slava što silu opjeva".

"Od molitve ruke koja moli – daje, Čutim, sve što misli – njezinijim postaje."

Dubina istine koju nam Neizrecivo nudi svojim simboličkim oblicima rada u pjesniku osjećaj povjerenja i mira. Nijedan slavuj nikada nije opjevao silu koja je unesrećila čovjeka. Često ga se može samo čuti, ali ne i vidjeti. Ijepota njegova pjeva teško je staviti u kretku notu, jednako onako kako je Boga nemoguće ograničiti vjeron ili misli perom.

Na putu prepoznavanja života kao simbola Neizrecivog i Nedokučivog – Svevišnjeg – pjesnik prevrednaje odnose i uspostavlja svoj vrijednosni sustav. On pada ničice pred veličanstvom i ljepotom prirode. I najlijepe glazba vrhunski umjetnika (nagrađena pjeskom koji poput pljuska pljušti dvoranom) samo je slavlje čovjeka nesporodivo sa snagom, ljepotom, prirodnošću, dubinom i simboličkom slavljeva pjeva.

Sve liturgije svih vjera samo su ljudski pokušaj slavljenja Neizrecivog, pokušaj koji često izrasta u kretku u koju se pokušava zatvoriti i za sebe čuvati ideja Onoga čemu samo pripadamo kao neznamiti djelci.

Pjesničko igranje perom, ta lakoća bilježenja, dječja naivnost i pristupačnost svakoga stih – simbol su ljepote svijeta od koje moramo učiti. Pero tako "struji s plimom, s galebovim krilom", jedri poput srca čitatelja "dječjom vjeron nadahnutu".

Sila i gnjev ne pripadaju svijetu. Oni su proizvedeni to-povskih cijevi u ljudskim dušama. Njih nema u drhtaju zvijezda niti su prepoznati u borbi životinja za opstanak.

Postoji samo sličnost koju koristimo kao opravdanje. Otkuda čovjeku taj osjećaj moći, ta sila i gnjev koji izazivaju ratove, pretvaraju djecu u krvnike i žrtve, a čovjeka smještaju na poprišta ratova, koliko god on bježio ili pokušava biti negdje drugdje.

Što to iz čovjeka tjera osjećaj veličanstvenosti same obične, ljudske, tjelesne topline, koja tako obična a tako čudesna struji ljudskim tijelom. Nismo li građci štitove zazidali u sebi nemoguće osjećaje koje još jedino pjesnici molitve (među kojima je Kišević srca nam najbliži) mogu buditi u nama. ■

